

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי כ"ה שבט תש"פ | דף היומי בבלי: ברכות מח.

דף היומי בהלכה: מסעיף ב' עד תחילת סימן תנ"ח.

מוסר: שמירת הלשון - שער התורה פרק י' 'ובפרט' עד סוף פרק י'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ב משנה א עד פרק ב משנה ד 'ואל תאמר'

"בזכות רבי ישעיה ב"ר משה לא יהיה כלום!" - הכרזתי באוזני השופט ההמום | הטייקון הסינגפורי הפתיע: "קח שתיה ותעשה ברכה" | צפוף בבית, האם לקחת הלוואה לרכישת דירה גדולה? - מעשה רב מהסטייפלער זצ"ל | 1831

הסיפור היומי

לפתע פונה 'המלך' לר' משה וולפסון ומבקש:
"תיקח שתיה ותעשה ברכה" ... ר' משה נדהם, אך מי
מעז לסרב למלך? מזג לעצמו ובירך בכוונה, והטייקון
הסינגפורי לא נותר חייב. "אמן", ענה בקול...

"משמירה על אידישקייט לא מפסידים"

המשלחת אחד המתאמים המקומיים. הוא ניגש לר' משה וולפסון וביקש ממנו באדיבות, אך באופן שאינו משתמע לשתי פנים, להסיר את הכיפה. "פריט הלבוש הזה", הבהיר המתאם, "עשוי להתקבל כאן לא נכון, הוא עלול להוריד לטמיון את כל העסקה". באותה שנייה נפגשו במכוון עיניהם של שני האחים לבית וולפסון. ניצוץ דק מן הדק הבלתי מזוג עיניים אחד למשנהו, וכאילו נחוונו בטלפתיה ידעו שניהם לומר שאין על מה לדבר. את הכיפה לא מורידים. "אני אשאר עם הכיפה", קבע ר' משה, "ויהיה בסדר", ניסה להרגיע את המתאם.

"ברחמים, ברחמים", ניסה המתאם להתחנן על נפשו, על כבודו ועל כספו. "אני מבקש ומתחנן שתסירו את הכיפה מראשכם, אנחנו מדברים על עסקה גדולה ביותר, למה לתת לדברים אזוטריים לקלקל אותה? אל תזרוק את הכיפה, רק תשמור עליה בכיס".

"ליסן" (תקשיב), לואט לו ר' משה בקול צלול. "אני לא מוריד את הכיפה".

חלק מהפנים שנדחסו למעלית היו חמוצות, אך זו כבר היתה מציאות בלתי ניתנת לשינוי. הקומה בה עצרה המעלית היתה

היה זה לפני כעשר שנים. הר"ר משה וולפסון מארה"ב יצא עם אחיו שיחי' עם קבוצת משקיעים מארה"ב לסינגפור במטרה לבדוק ולממש עסקת ענק. במפגש עם אברכים בעיירה התורנית לייקווד, סיפר להם על התרחשות מפתיעה שהוא ניצב במרכזה, אשר התרחשה במהלך אותו מסע עסקי.

במהלך הימים מאז שנחתו במדינה השתתפו באין ספור פגישות ודיונים שהתקיימו מרתונות מהבוקר ועד הלילה, והכל במטרה ללבן את אופי וכדאיות ההשקעה. בכל יום שחלף הלכה העסקה הגדולה ונרקמה לפרטי פרטיה, לקראת היום האחרון נותר רק לסגור קצוות ולהיערך לפגישת הסיכום עם הטייקון הגדול ביותר של סינגפור. זו היתה פגישה מכרעת שהיתה עלולה להפיל את העסקה באחת.

לפני הפגישה הכינו את חברי המשלחת האמריקניים אודות כללי הטקס המחויבים. למרות שלכסף אין ריח, הרי שבסינגפור, המשלבת בתוכה עושר מערבי לצד מנטליות מזרח רחוקה, טבועה תרבות עמוקה של טקסים שונים עליהם אסור לדלג, גם כאשר העמית שמולך הוא אמריקני חופשי.

בקומת הכניסה סמוך לשורת המעליות פגש את חברי

האם לא די בכך שהעז להיכנס הנה עם כיפה? ... מזג לעצמו ובירך בכוונה "ברוך אתה השם אלוקינו מלך העולם שהכל נהיה בדברו", והטייקון לא נותר חייב. "אמן", ענה בקול... במקום לבלוע את המים, כמעט בלע ר' משה את הלשון. מה מתרחש כאן?

אך הטייקון המשיך להפתיע. "תגיד לי, היית הבוקר בבית כנסת?" ר' משה השיב בחיוב, והטייקון אמר: "שמת לב כמה מוזר זה? הרב אשכנזי, האנשים מתפללים ספרד, ויש עוד כמה אי התאמות בקהילה"...

הפעם המים כבר כמעט נשפכו מידי של ר' משה. הטייקון הבחין שהוא נסער וסיפר בפני כולם: "התיימתי בתור ילד קטן, וזה שאימץ אותי היה יהודי עשיר. מעולם לא התגיירתי, אך גדלתי אצל יהודי ואפילו הייתי מתלווה אתו לבית הכנסת. מאז ומתמיד אני כמובן שומר על חבתי המיוחדת ליהודים"...

סיים ר' משה: "ורק לחשוב על כך שהמתאם חשש שהעשיר יראה אותי עם כיפה... עלינו כיהודים שומרי תורה ומצוות מוטל לשמור על האידישקייט מכל משמר, ובל נחשוש שנפסיד מכך. הנה אני רק הרווחתי".

(ש' וויס, מוסף שב"ק בשלח תשס"ט)

כולה פאר והדר. כל איש עסקים שנכנס למתחם המיועד זכה לאיחול חם מדייל שניצב בפתח וידע לנקוב בשמו. משם הפנו אותם לאולם הפגישות, שם אמורה להתקיים הפגישה המכרעת. כמאה איש התקבצו סביב שולחן ארוך. הושיבו אותם בסדר מתוכנן שיצר ביניהם סוג של קבוצות דיון. בראש השולחן ניצב 'כיסא מלכות' שהוכן עבור הטייקון המהולל שתיכף ייכנס לאולם. האמריקנים, שרגילים להשתכשך עם טייקונים, נדהמו להיווכח עד כמה הכסף לא משנה בסופו של דבר את האדם בכהו זה. הטייקון התעלה על בני ארצו בכמות הכסף שצבר, אך נותר סינגפורי דחוס בתרבות ראוותנית. אדם שמשחק משחקי 'מלך' שמתאימים יותר לילדים בגיל הגן. אגב, זה גם היה הכינוי שלו בין המקומיים - "המלך".

הפגישה החלה. הצוותים דנו בפרטים שאחרי האחרונים, ולפתע הושלך הס באולם. כולם התרוממו באחת ביראת הכבוד, ומיודעו "המלך" נכנס פנימה בכל הודו והדרו. הוא התיישב וסימן בידו להמשיך בשיחות.

חלפו כמה דקות, ו'המלך' פונה לפתע לר' משה וולפסון ומבקש: "תיקח שתיה ותעשה ברכה"...

ר' משה נדהם מהבקשה המפתיעה, אך מי מעז לסרב למלך?

סגולות וישועות

"בערך 20 דקות אחרי שסיימנו את 'פרויקט ברכת המזון', הרגשנו פתאום חבטה עזה ופיצוץ אדיר. תוך רגע הבנו שהרכב שלנו היה מעורב בתאונה רצינית..."

"המברך ברכת המזון מתוך הכתב בדקדוק ובכוונה, מסלק מעצמו צרות רבות ואסונות" - ההבטחה של בעל ה'עטרת זקנים' זי"ע שהתקיימה במלואה

עצמו ויכתוב את כל נוסח ברכת המזון על דף, ומתוכו יברך ברכת המזון. ללא מחשבה נוספת חילקנו בינינו את כל ברכת המזון, וכל אחד העלה על הכתב חלק מהנוסח. כשגמרנו העברנו בינינו את הדפים על פי סדר, וברכנו את ברכת המזון מתוך הדפים.

לאו בכל יומא מתרחיש לברך ברכת המזון המחולק לכמה סוגי כתב... ועוד יותר שמחנו שהצלחנו אף הפעם להחזיק במנהגנו היפה, לברך ברכת המזון מתוך הכתב דוקא.

בערך עשרים דקות אחרי שגמרנו עם 'פרויקט ברכת המזון', הרגשנו פתאום חבטה עזה ופיצוץ אדיר. תוך רגע הבנו שהרכב שלנו היה מעורב בתאונה רצינית. הבטנו סביבנו וראינו שכולם בסדר גמור, יצאנו מהרכב וראינו שאירעה כאן 'תאונת שרשרת', בה היו מעורבות חמש מכוניות שהתנגשו זו בזו. מכונית שלנו היתה בדיוק באמצע, כשלפנינו שתי מכוניות ומאחורינו שתי מכוניות.

לפני תקופה קצרה נסעתי עם בני משפחתי ברכב שלי מעירנו מאנסי לעיר בולטימור, לרגל חתונה משפחתית. נסיעה זו לוקחת כמה שעות, לכן עצרנו באמצע הדרך באתר מנוחה [רעסט איריע], כדי לפוש מטירחא דאורחא ולשאוב קצת אויר וכות.

היות ואנו רגילים כבר מזה זמן רב להקפיד על ארוחת 'המוציא', תוך נטילת ידים וברכת המזון כראוי וכנכון, נטלנו שם ידים ואכלנו ארוחתנו, כשבדעתנו לגמור סעודתנו ברכב ולברך ברכת המזון בהמשך הדרך.

זמן קצר לאחר שהמשכנו בנסיעה, כשרצינו לברך ברכת המזון, הבחנו ששכחנו לקחת עמנו 'סידור' או 'בענטשער' [ברכון]. חיפשנו ובדקנו בין החבילות ובין השקיות אולי נמצא איזה סידור'ל, אבל לא מצאנו כלום.

או אז נזכרנו במה שמובא בשם גדולים וצדיקים, שכשאדם נקלע למקום שאין לו שם סידור לברך מתוכו, מוטב שיטריח את

היה בזכות שהתאמצנו לפני כמה דקות לברך ברכת המזון בכוונה ומתוך הכתב.

וציטתי בקול רם לכל המשפחה את ההבטחה הקדושה של בעל ה'עטרת זקנים': "המברך ברכת המזון מתוך הכתב בדקדוק ובכוונה, מסלק מעצמו צרות רבות ואסונות ל"ע".

משה ווילינגער, מאנסי

(מכתב שפורסם בגיליון 'על המזון' אדר תש"פ)

ארבעת המכוניות ספגו נזקים גדולים, וכמה מהנוסעים הובהלו לבית החולים, חלקם במצבים קשים מאוד. לא יכולנו להאמין למה שעיינו רואות - לא רק שאף אחד ממשפחתנו לא נפגע ולא נפצע כלל, גם הרכב שלנו לא קיבל שום שריטה. לאחר שהתאוששנו מרגעי הטרומה שעברו עלינו, הודינו ושיבחנו לבורא כל העולמים על הנס הגדול והגלוי שקרה לנו זה עתה. מיד היה ברור לכולנו בלי שום צל של ספק, שכל זה

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

סגולות וישועות

**הסתכלתי כה וכה וראיתי כי אין איש חרדי במקום,
מלבד אברך אחד. ואז קראתי בעוצמה ונחרצות:
"בזכות רבי ישעיה ב"ר משה לא יהיה כלום!"
השופטים הסתכלו עלי כתרנגול בבני אדם...**

עורך הדין השמימי

עבורו בציפיה לחסדי שמים בזכות הצדיק. לא הסתפקתי בזאת, החתמתי את שמו של הצדיק בצירוף תמונתו על כל דף ודף בחומר שהכנתי עבור המשפט...

"בהגיעי למשפט, הבהירו לי השופטים את משמעותו של כתב האישום הצפוי במקרה כזה, העלול להביא לסגירת החנות לגמרי במקרה הגרוע, ובמקרה הטוב, קנס של עשרות אלפי שקלים.

הסתכלתי כה וכה וראיתי כי אין איש חרדי במקום, מלבד אברך אחד. ואז, קראתי בעוצמתיות ונחרצות: 'בזכות רבי ישעיה ב"ר משה לא יהיה כלום'... השופטים הסתכלו עלי כתרנגול בבני אדם... רק האברך החרדי חיך. הוא קלט כנראה את העניין...

"לפני כמה ימים", חותם האברך בהתרגשות, "קיבלתי עדכון כי העיריה משכה את כל התביעה. מדוע? הסכיתו היטב: בית המשפט שם לב שישנה טעות קטנה בכתב האישום. במקום לצטט את סעיף 254, המתייחס למפעל המייצר כמה מאות ק"ג ביום, הם כתבו בטעות את סעיף 54 העוסק במפעל המייצר כמה טונות ביום..."

"העיריה ביקשה מיד לתקן את הטעות הקטנה, אך הובהר לה כי בשלב זה אי אפשר לתקן, אלא יש צורך להתחיל את התביעה מחדש ולשאת בסך כל ההוצאות המיותרות.

"העורך דין השמימי שלי סידר זאת בצורה הטובה ביותר. העיריה התייאשה. הם הרימו ידיים וביטלו את כל התביעה, ואנו, יחד עם כל שומעי הסיפור, התחזקנו באמונה נפעמים ונרגשים", הוא מסיים.

(אהרן ברגמן, ביטוי הולם, 'המבשר')

סיפורי רבי ישעיה הלע מקרעסטיר זצוק"ל תמיד נעימים לאוזן השומעים. לפעמים אף לחיך, כאשר זה מגיע בשילוב סעודה חסידית שהובטחה בדרך לישועה. לעולם לא נס ליחם של סיפורי אמונה אלו, המתרחשים בעקבות האמונה בצדיק ענק החסד ופועל הישועות בקרב הארץ.

וכך מספר לנו אברך יקר ובר לבב, מה שאירע עמו. סיפור ישועה שזה עתה הסתיים בכי טוב:

"פתחתי לפני תקופה חנות חדשה לצד מפעל, שעל מנת להפעיל אותה נזקקתי לאישור של משרד הבריאות. אנשי מקצוע שליוו אותי בתהליך קבלת הרישוי, המליצו לפתוח במקביל את החנות ותוך כדי להסדיר את כל העניינים הנדרשים לצורך הרשיון המיוחל.

"באורח מפתיע הופיעו בחנות יום אחד אנשי העיריה בליווי שוטר, פשטו על כל המתחם, צילמו ועזבו את המקום. בעקבות כך הגיע אף מכתב הזמנה למשפט נגדי, בטענה שהפרתי את הוראות משרד הבריאות.

"עורך הדין ששכרתי, בייעוץ עם עוד מומחים מהשורה הראשונה, ציירו את המצב באופן פסימי מאוד. הם המליצו לי להגיע אל המשפט בעצמי, ללא עו"ד בינתיים, ולהצהיר כי התחלתי בתהליך הרישוי והכל נעשה בייעוץ עם אנשי המקצוע האמונים על המלאכה ועל דרישות החוק.

"אכן כך עשיתי, אלא שעירבתי גם גורם שמימי רב עוצמה. בהשראת סעודות מלווה מלכה הנערכות בבית הכנסת שלנו לזכות רבי ישעיהו ב"ר משה, החלטתי על אתר להבטיח סעודה

בסתר ליבו קיוה ר' יוסף, שבזכות ברכתו של רבו הסטייפלער זצ"ל ימצא דרך להחזיר את החובות הרבים שנטל על שכמו. אך ההפתעה שציפתה לו היתה עצומה...

צפוף בבית, האם לקחת הלוואה לרכישת דירה גדולה יותר? - דעתו הנחרצת של מרן הסטייפלער זצ"ל נגד גילגולי חובות ונטילת הלוואות ללא כיסוי

אם כסף תלוה... (שמות כב כד)

אינה מוצדקת למול טענה וקושי שכזה. רק לאחר כמה דקות, כשהאברך ביקש בקול בוכים עצה מהרב למצב הקשה שאליו נקלע בשל הצורך להחליף את מקום המגורים עבור ילדיו, הסביר לו מרן ה'קהלות יעקב' בקולו החזק אך ברגש אבהי:

"אברכים רבים לצערי לוקחים בקלות ענין זה שבו יכנסו לחובות כדי להחליף את דירתם בדירה גדולה יותר. ראוי לדעת שזוהי עצה היצר להוציאם מן הלימוד, שכן בדירה הקטנה אפשר איכשהו להסתדר ואילו בדירה הגדולה לא תהיה מנוחת הנפש מפני החובות הגדלים. וכך הולכים ומתרוצצים מגמ"ח לגמ"ח והופכים לגזלנים כשאין משלמים את החובות בעתם, עד שלבסוף נאלצים לפעמים למכור את הדירה החדשה ולא עלתה בידם אלא הטרדות והריבית".

ואם לא היה די בכך, ניאות מרן ה'קהלות יעקב' לבסוף לברך את ר' יוסף בברכה נדירה - "שיזכה למכור מיד את דירתו החדשה וירויח את שנות הצער של גלגול החובות, מהם צריך לברוח כמו מאש שכן זה גיהנום בעולם הזה"...

דאגתו זו של מרן ה'קהלות יעקב' באה לידי ביטוי אף בדבר הלכה, ולא רק מטעמי נוחיות להגדיל את הדירה וכדומה. מעשה היה באחד שקיבל הלוואה נוחה ממשרד השיכון לקניית דירה, והיתה לו אפשרות לקנות בסכום ההלוואה דירה במקום שיש שם הרבה חילולי שבת רח"ל, ויעצו לו להוסיף ששת אלפים דולר ולקנות דירה במקום אחר הרחק מחילולי שבת, וגם מקום יותר טוב כשלעצמו.

הוא בא לשאול בעצת רבו מרן ה'קהלות יעקב', שפסק לו בהחלטיות שלא להיכנס לחובות אף בסכום הנראה קטן לרכישת דירה זו, ולענין ראיית חילולי שבת אמר לו, שיסגור התריסים ויפתח מלמעלה כדי שיכנסו אור ואויר, ובכך לא יראה את חילולי השבת ח"ו. ומה ששומעים חילולי שבת - אין זה נורא כל כך, כי עיקר המזיק הוא הראיה.

והמשיך בגנות ה'מאדע' החדשה להסתובב בגמ"חים, וסיפר כי ידוע לו על אחד שנפטר מהתקף לב רח"ל והיה זה מעומס החובות שהיו לו עקב רכישת דירה לצאצאיו.

(הרב מ' ברמן מוסף שב"ק משפטים תשע"א)

הבית ברח' רשב"ם היה ריק מאדם. מרן ה'קהלות יעקב' ישב בו בגפו, ספון בחדרו, והתעמק כהרגלו בכתיבת סימן נוסף בספרו על מסכתות הש"ס. ניכר היה עליו עומק עיונו, עד שנדמה היה כי אין מן הראוי להפריע לו בלימודו זה. אך ר' יוסף ו' עומד ומצפה בצד החדר, מנסה הוא לתפוס את הרגע המתאים בו יכנס להשיח את אשר על ליבו לפני מרן הגאון זצוק"ל שיסייע לו במצבו הקשה.

ברגע של הפוגה, כשמרן ה'קהלות יעקב' הרים את עיניו מהספרים הרבים שהונחו על שולחנו, הבחין לפתע בר' יוסף ושאלו בפשטות אופיינית אם נזקק הוא לדבר מה. ר' יוסף השיב בחיוב, באומרו שבא לקבל ברכה מהרב לרגל מצוקה מאד קשה שנקלע אליה. עד מהרה נכנס ר' יוסף ונעמד ליד מורו ורבו והחל לתנות את צערו באוזניו.

"לאחרונה הוזקקתי לעבור לדירה גדולה יותר, כדי שיהיה מקום ראוי והולם עבור הילדים המתרבים בביתי. לקחתי הלוואות שונות לצורך הרכישה, בתקווה שאוכל עם הזמן להשיבן לבעליהן. ברוך ד' מצאנו דירה גדולה ורחבת ידיים שתוכל לסייע בעדנו בכלכל צרכנו, אך עתה כשהגיעה עונת החזרת החובות רואה אני שאין בידי ממש פרוטה לפורטה, והכנסותיי הדלות מספיקות אך בקושי לכלכל את בני ביתי".

בסתר ליבו קיוה ר' יוסף שברכתו של הצדיק תשפיע, וכי ימצא לכל הפחות אפיקים נאותים שיסייעו לו להחזיר את החובות הרבים שנטל על שכמו. והרי הנושים כבר נושפים בערפו, ודאגתו רבה למאד.

אך להפתעה שחכתה לו, לא ציפה אפילו בחלומו השחור ביותר.

מרן ה'קהלות יעקב' נעמד ממקומו והחל גוער בר' יוסף בקול גדול: "גזלן! גזלן! אם אין לך מעות להשיב, כיצד אתה לוקח הלוואה כדי לעבור לדירה גדולה יותר? מי התיר לך לגזול את אותם מלווים?!"

האברך נבהל מאד מדבריו התקיפים של רבו, וניסה להסביר ולהקל מעט מחומרת הדברים. אך מרן ה'קהלות יעקב' נותר בדבריו אודות חוסר האחריות של אותו אברך, ושנטילת הלוואה

בחור צעיר נכנס אל מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א ושאלתו בפיו: "אני מנסה לקיים מצות 'ובלכתך בדרך', ולהרהר בלימוד בדרכים, אבל אינני מצליח. האם יש לרב עצה?"

פני הבחור זהרו. הוא יצא עם תשובה שיוכל לעמוד בה, ולהמשיך להתעלות בשלימות. הגאונות שבפשטות. כשיצא הבחור, הרחיב רבינו את הדברים לענין אחר: "פעמים ואחד מתעורר באמצע הלילה, ודעתו לחזור ולישן, אבל עד שהוא נרדם זה אורך כמה רגעים, על מה הוא יהרהר? על דברים בטלים של חולין - בוודאי לא בא בחשבון. על דברי תורה - אלו צריכים ברכות התורה תחילה. "ואני חשבתי עצה" - הוסיף רבינו שליט"א - "לחשוב על שמות תנאים ואמוראים, שמות מסכתות, שזה לא דברי תורה ממש, אבל גם לא דברי חולין של בטלה, כי זה מענינים של תורה!"... (דברי שיח משפטים תשע"ט)

באחד הימים נכנס בחור צעיר לחדרו של מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, בחור שניכר עליו רצון אמיתי לגדול בתורה ויראת שמים, ושאלתו בפיו: "כל הזמן אני מנסה לקיים מצות 'ובלכתך בדרך', ולהרהר בלימוד בדרכים, אבל קשה לי מאוד, אין לי שום ריכוז בלכתי ברחוב או בנסיעה, ורק כשאני ליד דף הגמרא אני מסוגל ללמוד, אבל בדרכים אני רחוק מזה. האם יש לרב עצה?" עצתו של רבינו לבחור היתה פשוטה מאוד. הוא לא ענה לו "תתאמץ", או "תיקח איתך גמרא קטנה לכל מקום", או "אל תלך ברחוב". הוא אמר לו דברים פשוטים: "אם אתה לא מצליח לחשוב בלימוד, יש לי עצה - תחשוב על שמות מסכתות, שמות חומשים, או שמות אמוראים. כל זה בכלל דברי תורה!"

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי סיומי הש"ס של 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

* חדש! קבלו תזכורת יומית ללימוד הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

באיזה מקרה אסור להפריש חלה לפני האפייה?

נפש', וללא אפייה - תחמיץ. ואם טעה והפריש לפני האפייה - ישרה את הבצק במים צוננים עד למוצאי יום טוב. ובחוץ לארץ - מכיון שהחלה מותרת באכילה לכהן הטהור מ'טומאה היוצאת מגופו' (ראה להלן), ניתן להפריש חלה מהבצק לפני האפייה, ולאפותה ביום טוב עבור הכהנים. וראה עוד להלן. [שו"ע תנו, ב, ומשנ"ב כ רכב]

כפי שלמדנו אתמול, הלש בצק ביום טוב, רשאי להפריש ממנו חלה ביום טוב. אולם, הלש בצק (למצות) ביום טוב ראשון של פסח, או בשביעי של פסח, בארץ ישראל, לא יפריש חלה עד לאחר האפייה, כיון שחלה בארץ ישראל בזמן הזה - שכל ישראל 'טמאי מתים' - אסורה באכילה, ואם יפריש את החלה בעודה בצק יאסר עליו לאפותה ביום טוב, שהרי אין בה צורך 'אוכל

האם מותר לכהן לאכול חלה בזמן הזה?

ברם, למעשה - כתב החזון איש שבזמן הזה אין כהן רשאי לאכול חלה אף בחוץ לארץ, אף אם הוא נושא את כפיו, כיון שבתי הדין אינם בודקים כל כהן הבא לישא את כפיו, אם הוא אכן כהן. ועם זאת, מותר לכהן לברך על נשיאת כפים, או על פדיון בכור, כיון שמדאורייתא יש לכהנים חזקת כהונה לכל דבר.

[שו"ע תנה, ב, וס"ק כ רכב; ביאורים ומוספים דרשו, 32]

מעיקר הדין, מותר לכהנים שנטהרו מ'טומאה היוצאת מגופם' ('קרי' ו'זיבה') לאכול חלה בחוץ לארץ אף בזמן הזה, אך יש חולקים על כך, מחשש שמא קיים איזה פסול בכהן, המפקיע ממנו את קדושת כהונתו. ולכן ניתן להשתמש בחלה לצורך 'שיתופי מבואות', או 'עירובי תחומין' - שצריך לעשותם בדבר הראוי לאכילה - כיון שמעיקר הדין מותר לכהן לאוכלה.

האם ניתן להפריש חלה ללא רשות הבעלים?

הדבר כאילו קיבלה את רשותו להפריש, ואינה צריכה לקבל ממנו רשות מפורשת. ונחלקו הפוסקים בנוגע למשרתת העוסקת בהכנת בצק או מאפה השייכים לבעל הבית - אם דינה כאשה, ורשאית לכתחילה להפריש אף ללא קבלת רשות מפורשת מבעל הבית, או שדינה ככל אדם, שלכתחילה צריכה קבלת רשות מפורשת.

[משנ"ב תנו, טו; ביאורים ומוספים דרשו, 27-28]

אין אדם רשאי להפריש חלה מבצק או ממאפה של חברו ללא רשותו, ואף בדיעבד, אין הפרשתו מועילה. אולם, המגבל את הבצק - למרות שלכתחילה אף הוא אינו רשאי להפריש ללא קבלת רשות, הפרשתו חלה בדיעבד. ואשה המפרישה חלה מבצק או ממאפה שהיא עוסקת בהכנתם עבור בני ביתה - למרות שהם שייכים לבעלה, נחשב

* בצקים שיש בכל אחד מהם בפני עצמו 'שיעור חלה', ניתן להפריש חלה מאחד עבור כולם אף ללא 'צירוף סל'. אולם, לכתחילה יש להניח את כל הבצקים בחדר אחד.
* חכמינו ז"ל אסרו להפריש חלה בשבת וביום טוב, אולם, בצק שנלוש ביום טוב - התירו חכמים גם להפריש ממנו חלה ביום טוב. ומי שיש ברשותו ביום טוב מיני מאפה שלא הופרשה מהם חלה בערב יום טוב - יכול להכין ביום טוב מאפה נוסף כדי להפריש ממנו עבור כולם; אך אפשרות זו קיימת רק במקרה שחפץ במאפה זה דוקא, או במאפה טרי, שאם לא כן, אסור ללוש ולאפות ביום טוב.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן לבער חמץ על ידי השלכתו למכל האשפה הציבורי?

יאמר בשבת בנוסח הביטול: "ולהוי הפקר", כיון שיש מהראשונים שסוברים שאסור להפקיד בשבת; אלא יחשוב כן בלבד.
ואם נותר חמץ ברשותו לאחר תחילת השעה השישית, אסור לטלטלו, כיון שדבר האסור בהנאה הוא מוקצה; ויאמר לגוי להשליכו לבית הכסא, או למכל האשפה הציבורי. ואם אין גוי בסביבתו, יכסה את החמץ בכלי עד למוצאי יום טוב, ויבערנו.
[שו"ע תמד, ה-ו, ומשנ"ב כא-כב; ביאורים ומוספים דרשו, 31 ור33]

בערב פסח שחל בשבת, צריך להוציא את כל החמץ מרשותו לפני תחילת השעה השישית ('זמנית'). ויכול לתתו לגוי, או להשליכו לבית הכסא. וכמו כן, ניתן להשליכו למכל האשפה הציבורי, אך יש אומרים שבאופן זה ראוי לשפוך עליו חומר שיהפוך אותו לבלתי ראוי למאכל כלב.
ולאחר שהוציא את כל החמץ מרשותו, 'יבטל' את החמץ, ואף שכבר ביטלו בערב שבת, לאחר שריפת החמץ. ויש אומרים שלא

הלוח היומי

כ"ה בשבט | רבי דוד ממיקולאייב זצ"ל, מתלמידי הבעש"ט

יארצייט:

תק"ס: רבי דוד ממיקולאייב זצ"ל, מתלמידי הבעש"ט.
תקס"ז: רבי מאיר ב"ר יהודה לייב פוזנר זצ"ל, בעל בית מאיר.
תר"ו: רבי דב בעריש הרציג זצ"ל, אב"ד בנדון-פולין.
תרמ"ג: רבי ישראל ב"ר זאב וולף ליפקין-סלנטר זצ"ל, בעל אור ישראל.
תש"י: רבי מרדכי ב"ר אליהו פוגרמנסקי זצ"ל.
תשל"ג: רבי עוזיאל משה ב"ר חיים אברהם יצחק רוטשטיין זצ"ל, בעל נחלת משה.
תשל"ג: רבי חיים חייקל זאב ב"ר ראובן מילצקי זצ"ל, ר"י חיי עולם.
תשס"ה: רבי זרח אפרים ב"ר שלמה זלמן זלזניק זצ"ל, בעל אורח אפרים.
תשע"ד: רבי יצחק ב"ר קלמן לנדא זצ"ל, ר"מ בישי' חברון.

מי שהלך כדי לדבר לשון הרע, ולבסוף התחרט ולא דיבר, האם עובר איסור על עצם ההליכה?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

הסתפק בזה באיילת השחר (ויקרא יט, טז) האם עובר מחמת ההליכה בלבד, וכפי שדימה זאת החפץ חיים למשקלות שעובר בלאו על עצם עשיית המשקלות, אף אם לא השתמש בהם לבסוף.

עוד מביאים, כי הטעם שבאיסור לשון הרע גם ההליכה אסורה, יש שביארו (שיעורי עיון) על פי מה שכתב החפץ חיים לקמן (לשון הרע כלל ג באמ"ח ס"ק ז ובהגה"ה), שאיסור לשון הרע חלוק משאר איסורים שבין אדם לחברו כמו גזל ועושה וכיוצא בזה, שבהם האיסור הוא רק בתוצאה, שאם ירצה לגזול ולעשות את חברו ולא יעלה בידו, בוודאי אין בידו עוון גזל ועושה - מה שאין כן לענין לשון הרע, אף אם לא יבוא שום נזק לחברו על ידי דיבורו עובר איסור, כיון שאת עצם הדיבור בגנות חברו אסרה תורה, משום בחירתו לחייב ולהרשיע את חברו ושמחתו לאידו.

היום מתחילים את הסעיפים הראשונים בכלל א' מהלכות לשון הרע. בהגה"ה (על באר מים חיים ס"ק ד) כותב ה'חפץ חיים', כי ייתכן לפרש שבפסוק 'לא תלך רכיל בעמך' רצתה התורה להשמיענו, כי כבר משעת ההליכה כדי לדבר לשון הרע, עוברים על איסור. וכן מצא אח"כ בשל"ה.

בביאורים ומוספים מביאים בעניין זה, כי כמו כן לגבי אלו ההולכים לבית הכנסת לשמוע את דרשת הרב כדי להתלוצץ אח"כ על דבריו, כתב החפץ חיים לקמן (כלל ב ס"ב בהגה"ה), שכבר בעת מרוצתם לביהכ"נ לשמוע את הדרשה, יש עוון הליכה בידם, ואחר כך כשמלגלים על דרשת הרב עוון מעשה בידם, שכן צייתה התורה "לא תלך רכיל" - להורות לנו שגם על ההליכה יש איסור, מלבד עוון הרכילות עצמו, וראה שם עוד מה שהאריך בזה. ומה אם הלך אך לבסוף התחרט ולא סיפר את דברי רכילותו?

יארציט מרן הגאון רבי ישראל ב"ר זאב ליפקין סלנטר - מייסד תנועת המוסר

הגאון רבי ישראל סלנטר אמר: אם נרצה לצייר מהו "נצח", נחשוב: אם ימלאו אולם ענק בגרגרי חיטה, ובכל מליון שנה תבוא ציפור ותיקח חיטה אחת, הרי יעבור זמן רב ביותר עד שיתרוקן האולם. ואף כשיגמרו כל גרגרי החיטה, זה אינו אפילו התחלה של "נצח"... (קדוש ישראל להגרי"ס שער ב' - אמונה)

נשתדל לזכור שמשך הזמן שלנו כאן בעולם הוא קצר ביותר אל מול חיי הנצח האין סופיים, וככל שנזכה להרבות יותר במצוות, נזכה לחיים טובים יותר לנצח.